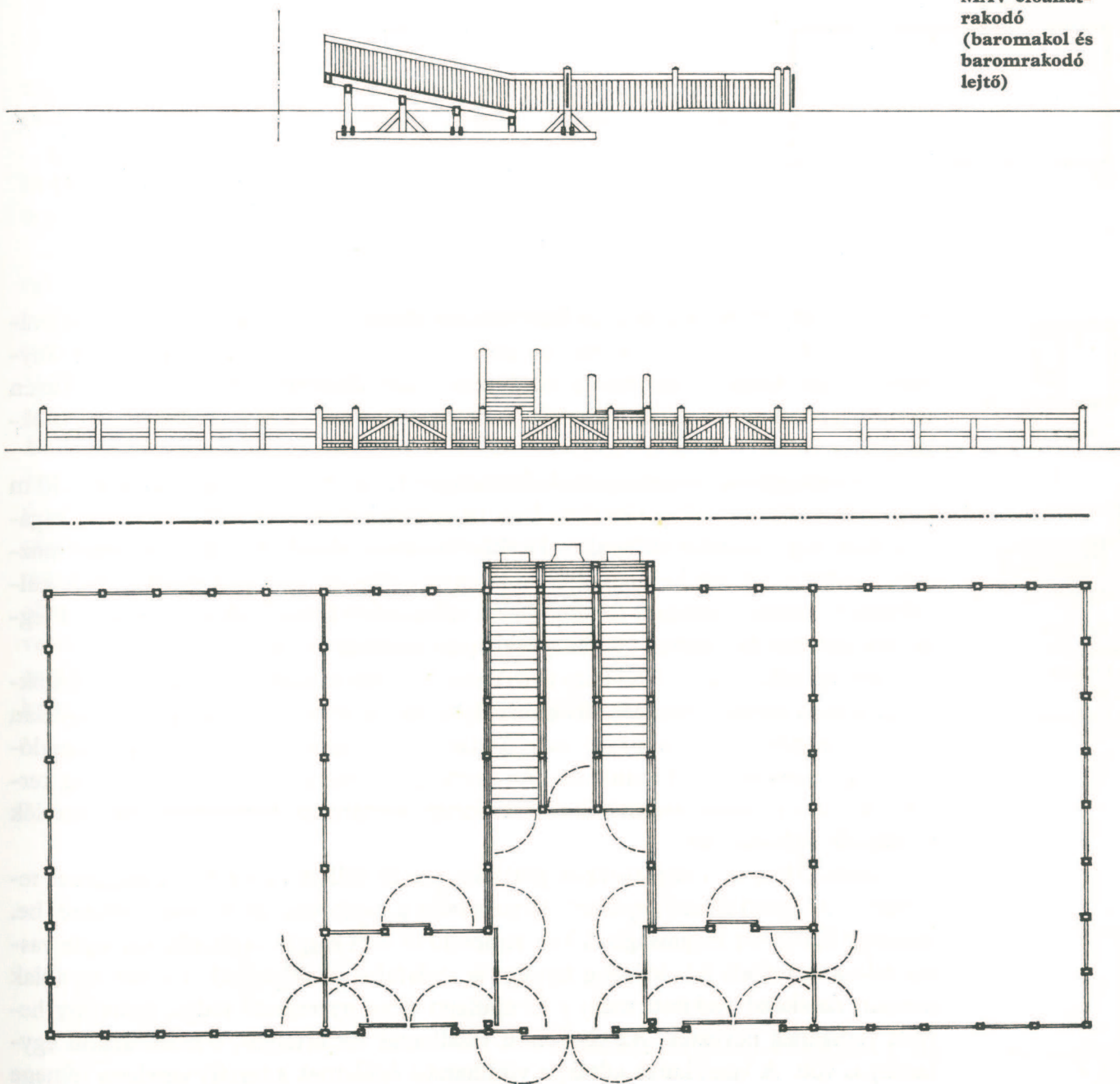

erdeifenyő gerendákból építették. Az élőállat-szállításhoz a baromaklok és baromrakodó-lejtők szolgáltak. Rámpáik, akolkerítések fából épültek, szabványosítva. A helyi érdekű vonalak áruforgalmi épületei némileg eltértek a fővonalaktól.

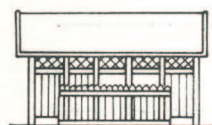
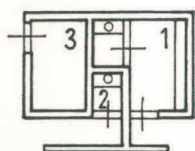
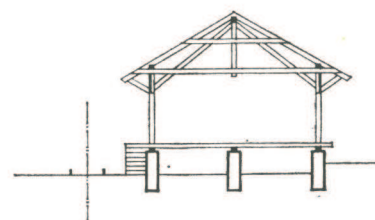
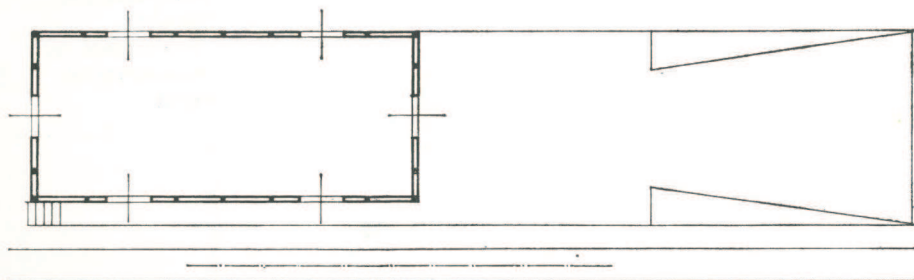
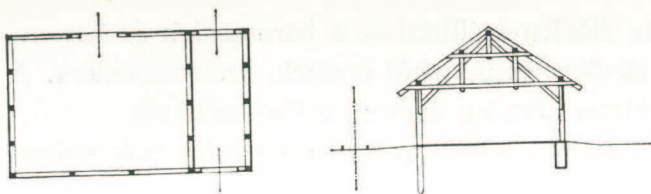
A mozdonyszínek a fővonalai állomásokon legtöbbször háromvágányosak voltak.

MÁV élőállat-
rakodó
(baromakol és
baromrakodó
lejtő)

**MÁV állomási
melléképületek
helyiérdekű
vonalak részére**

- A. Egykapus
gabonaszín
B. Kétkapus
áruraktár rakodóval

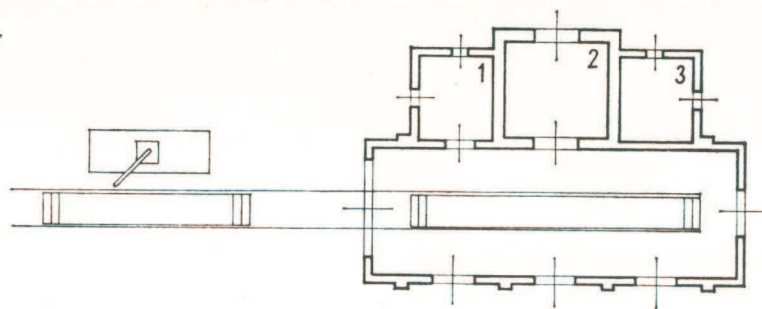
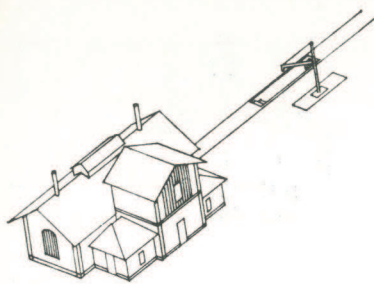
- C. Szabadon álló
árnyékszék
1. Férfiak.
2. Nők.
3. Lámpakamra

Az egy vágányon egymás mögé felállítható mozdonyok számától függően a háromvágányos épületet 9, 12, 15, illetve 18 mozdony számára méretezték. Egy mozdonyállás hosszát közel 15 méterben határozták meg (később a századforduló idején ennél nagyobb mozdonyok épültek, s így a mozdonyszínek befogadóképessége csökkent).

A háromvágányos mozdonyszín belső mérete 17,20 m volt, a csarnokkötők 5,40 m tengelytávolságban voltak kiosztva. Volt négyvágányú mozdonyszín-típusterv, vágányonként négy mozdonyállással és kisebb állomások részére kétvágányos négy mozdonyállással is. A legkisebb típusú az egymozdonyos szín volt (22,25 × 9 m külmérettel). Valamennyi szint felfüggesztett vonóvasas háromszögekötők – vagyis a legegyszerűbb rácsos tartók – segítségével nyeregtetővel fedték le.

A mozdonyállásokhoz hatékony füstelvezető kürtők csatlakoztak. A fűtőházfőnökségek a szén tárolásához szénraktárakat építettek, a 9 m széles, egyik hosszoldalán nyitott épületben 8 méterenként választottak el egy-egy szénbunkert, ezek befogadóképessége egyenként 120 tonna volt. Az egybeépített bunkerek száma egytől ötig terjedt. Az ilyen típusú szénraktárakat azonban hamarosan korszerűbb szénszerelők és tárolók váltották fel.

A gőzmozdonyok vízkészletének pótlására sűrűn kellett vízvételi lehetőségeket telepíteni. A „vízállomási épület” lényegében a víztorony funkcióját töltötte be. Mintegy 4,5 méter magasságban 5 m átmérőjű és 3 m magas vastartály két téglafalazatra feküdt fel. Mivel a tartályt is téglafallal vették körül, amelyet az ablak mentén deszkafal szakított meg, s az épületet sima nyeregtető fedte, víztorony helyett vízháznak nevezték. Az elsőrendű vízállomás kéttartályos, a másodrendű egytárlayos volt. A vizet kutak adták, a vízállomási épületnek a tartály emeletes tömege

**MÁV vontatási
épületek
helyi érdekű
vonalak részére**

- A. Egyállású
mozdonyszín és
vízdaru
1. Műhely.
2. Vízház.
3. Sziertár

mellé épített szárnyaiban szivattyúkat helyeztek el. Szabványosítva voltak a vontatási telepek ún. kiürítési gödrei, aknái, csatornái, vízvételi helyei is.

Ugyancsak szabványtervek alapján épültek a vonal- és az állomásórházak. Állomásokon a folyamatos szolgálat ellátása céljából kettős ikerház jellegű órházak is voltak. A kettős órházat szabványos szertár is kiegészíthette.

A falazott épületekhez a helyi építőanyagokat használták fel, kőből vagy téglából egyaránt készülhettek.

A fővonalak épületeinek típusterveiből fejlődtek ki a mellékvonalak létesítményeinek tervei.

1880 körül az Államvasutak már újabb típustervsorozatot valósított meg. Ennek alapján létesített épületek például a kelebiai fővonal mentén még ma is láthatók. Ebben a tervsorozatban három nagyságrend szerepel. Az ún. „I. osztályú felvételi épület” (31. kép) egyemeletes, nyeregtetős, oromzatos széles középrizalittal épült. A középrizalit háromtengelyes, középütt a vasúti épületeknél kedvelt kör alakú padlásablakkal. Az oldalszárnyakon az ablakok párosával egybefogva két-két tengelyben helyezkedtek el. Az utcai homlokzat még ennél is egyhangúbb, mivel az oldalszárnyakon csak két-két ablaknyílás látható. Az épület előtt 12 faoszlopon áll a veranda, ismét túlnyúlik az épületen, így lefedi a kijárók útját és az ehhez csatlakozó mellékhelyiségeket, egyik épületvégen az árnyékszékeket, a másik oldalon a lámpakamrát és a raktárt. Az emeleten három lakás épült. Az épület külsejének szimmet-

- B. Kétállású
mozdonyszín
(a távlati képen
ugyancsak
vízdaruval)
1. Műhely.
2. Vízház.
3. Sziertár

